

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 1477/05
27.12.2005. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић, Јасминке Станојевић, Мирјане Грубић и Миломира Николића, чланова већа, у парници тужиоца АА, кога заступа пуномоћник АБ, адвокат, против тужених недељника "ББ" и ранијег главног и одговорног уредника ВВ, и новинара недељника ГГ, које заступају адвокати ДД и ЋЋ, ради накнаде нематеријалне штете одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж. 4900/04 од 23.9.2004. године, у седници одржаној 27.12.2005. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Окружног суда у Београду Гж. 4900/04 од 23.9.2004. године којом је преиначена пресуда Првог општинског суда у Београду П. 10152/01 од 19.11.2003. године, у ставу првом па се одбија као неоснован тужбени захтев тужиоца ради накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа за износ од 100.000,00 динара.

У осталом делу ревизија се ОДБИЈА као неоснована.

Образложење

Пресудом Првог општинског суда у Београду П. 10152/01 од 19.11.2003. године, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа исплате 50.000,00 динара са затезном каматом почев од момента првостепеног пресуђења па до исплате. Изреком у ставу другом тужбени захтев за износ од 4.950.000,00 динара одбијен је као неоснован. Тужени су обавезани да тужиоцу на име трошкова поступка исплате 32.600,00 динара.

Наведеном другостепеном пресудом преиначена је првостепена пресуда у одбијајућем делу па је тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете досуђен износ од 200.000,00 динара, уз обавезу тужених да му на име трошкова парничног поступка исплате 58.400,00 динара.

Против правоснажне другостепене пресуде у досуђујућем делу тужени су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је изјавио одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 386. ранијег ЗПП ("Службени лист СФРЈ" бр. 4/77..."Службени лист СРЈ" бр. 03/02) који се примењује на основу члана 491. став 4. новог ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 125/04) па је нашао да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 11. ранијег ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у недељнику "ББ" од ____ године објављен је текст под насловом "____" чији је аутор тужени новинар ГГ. Текст представља комбинацију чињеничних исказа и тврдњи и вредносних судова. Између осталог садржи и коментар "____", док је на другом делу текста тужени новинар закључио да ликови (мислећи и на тужиоца) "____". У истом недељнику бр. ____ од ____ године на страни __. и __. објављен је текст истог новинара, написан у форми коментара на тужбу, поводом раније објављеног цитираног текста "____" уз понављање делова ранијег текста и додате коментаре који се односе на тужиочево раније и тренутно запослење. Првотужени је издавач недељника "ББ", а у време објављивања текста главни и одговорни уредник недељника "ББ" био је друготужени. У току првостепеног поступка извршен је увид у видео записе ТВ Београда - емисије коју је уређивао, водио или за коју је тужилац радио прилоге, па је утврђено да ни у једној од емисија тужилац није помињао "____" нити "____". После објављивања спорних текстова тужилац и његова породица почели су да добијају анонимне позиве и исписане поруке у којима је тужилац називан фашистом, што је код њега узроковало интензивне душевне болове.

На тако утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право када је утврђено постојање грађанско правне одговорности тужених за насталу штету по основу кривице (члан 154. став 1. ЗОО) и када су тужени солидарно обавезани на накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа из члана 200. ЗОО. У конкретном случају као основ одговорности тужених нису примењене одредбе сада важећег Закона у јавном информисању јер се штетни догађај догодио у 2001. години када су престале да важе одредбе Закона о јавном информисању из 1998. године.

Такође на решење конкретног односа није примењена ни Европска конвенција о основним људским правима и слободама имајући у виду да је њена ратификација извршена 2003. године (после штетног догађаја).

У медијском праву, а у сукобу између слободе издржавања и основних права личности (част и углед) у начелу важи правило да су вредносни судови слободни али да чињенични нису. Чињенични искази су подложни проверљивости и у презентирању чињеница новинар нема потпуну слободу, већ мора поступати са новинарском пажњом која подразумева напор да се утврди истинитост чињеница. У конкретном случају напред цитирани чињенични исказ се могао проверити (да тужилац није у ТВ емисији изрекао ту чињеничну тврдњу) што новинар није учинио. Вредносни суд у новинском тексту је, између осталог, образван и том импутацијом, очигледно ради појачавања утиска који треба да произведе и због тога је тужиоцу повређена част (свест коју свако има о себи). Са друге стране негативан вредносни суд није упућен само јавности, већ му је био циљ повреда и омаловажавање личности јер има елементе подстицања насиља (стрелјање без суда) што осликава говор мржње који је недопуштен без обзира на учињено (злочине у демократском друштву санкционише суд). Такво третирање тужиоца указује и да је вредносни суд увредљив преко разумне мере и да он у комбинацији са неистинитим чињеничним исказом узрокује повреду части и угледа тужиоца због чега су аутор текста, главни уредних и издавач новина одговорни за нематеријалну штету по члану 200. ЗОО.

Међутим одређивање висине накнаде нематеријалне штете од стране другостепеног суда није правилно јер нису довољно цењене све околности случаја (Врховни суд сматра да је накнада превисоко одређена). Наиме, чланак у недељнику (колумна) представља комбинацију чињеничних и вредносних судова који се међусобно преплићу и критика је саопштена не само јавности већ и новинару (новинарима) као припаднику јавне и друштвене делатности који због природе посла мора бити изложен критици и јавном процењивању; колумна претпоставља актуелност и општост питања и одређени умерени ступањ претеривања и провокације, слободан израз и критичност. Статус тужиоца и изложене карактеристике чланка другостепени суд није ценио у довољној мери. Са друге стране правична накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију (морално задовољење) која се изражава у новцу којим ће се ублажити, а не у потпуности репарирати душевни бол; она не представља новчану казну, а ни средство за поправљање породичног буџета. Осим тога, приликом одмеравања висине мора се имати у виду време првостепеног пресуђења и тадашње друштвено економске прилике као и међусобни однос других видова нематеријалне штете у погледу одмеравања висине накнаде (2003. година).

Досуђивање накнаде у износу вишем од 100.000,00 динара било би у супротности са чланом 200. став 2. ЗОО (значају повређеног добра, циљу коме накнада служи и тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом).

На основу члана 395. став 2. и члана 393. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

СМ